

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนคู ต.ป่าสังข์ อ.จตุรพักตรพิมาน จ.ร้อยเอ็ด การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนคู ต.ป่าสังข์ อ.จตุรพักตรพิมาน จ.ร้อยเอ็ด

การวิจัยในระยะที่ 1 นี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของชุมชนและวิเคราะห์ความต้องการในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งระยะนี้ผู้วิจัยเตรียมการวิจัย (Pre-research Phase) คือ 1) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Build-up Rapport) 2) การสำรวจ ศึกษาชุมชน (Surveying and Studying Community) 3) คัดเลือกชุมชน (Selecting Community) 4) การเข้าสู่ชุมชน (Entering Community) และ 5) การเตรียมคนและเครือข่ายความร่วมมือ ดังนั้น การวิจัยในระยะที่ 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล คือ ชุมชนบ้านดอนคู ต.ป่าสังข์ อ.จตุรพักตรพิมาน จ.ร้อยเอ็ด จำนวน 26 ครัวเรือน

2. เครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 1 มีดังนี้

2.1 แบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลรายครัวเรือน โดยสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลครอบครัว ข้อมูลที่ดินทำกิน อาชีพทางการเกษตร อาชีพแปรรูป/หัตถกรรม อาชีพค้าขาย

อาชีพบริการ รายได้รวมของครอบครัว หนี้สินของครอบครัว ทรัพย์สินสิ้นเปลืองที่มีในครอบครัว พันธุ์พืชในที่ดินของครอบครัว ความชำนาญของคนในครอบครัวและเครือญาติ

2.2 แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ พระ ครู และผู้นำชุมชน เพื่อค้นหาประวัติศาสตร์ชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ในชุมชน

2.3 แบบบันทึกรายรับของครอบครัว

2.4 แบบบันทึกรายจ่ายของครอบครัว

ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 1 มีรายละเอียดดังภาคผนวก ก

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจ ศึกษาชุมชน (Surveying and Studying Community) 2) สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในข้อคำถาม อ่านเข้าใจง่าย ตรงประเด็น และถูกต้องตามหลักภาษา จนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ

3.1 รศ.ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค อาจารย์ประจำสังกัดคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้าน โครงสร้างและเนื้อหาการวิจัย

3.2 ผศ.ดร.ไพศาล วรคำ วุฒิการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษา ตำแหน่งรองคณะบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้านสถิติ การวัดและการประเมินผลการวิจัย

3.3 ผศ.ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง วุฒิศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ประจำสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตรวจสอบด้าน โครงสร้างและเนื้อหาการวิจัย ตรวจสอบตรวจสอบด้านภาษา

4. การวางแผนก่อนการเก็บข้อมูลภาคสนาม

การวางแผนก่อนการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นกระบวนการทำงานระหว่างนักวิจัยกับผู้ช่วยวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลภาคสนามในพื้นที่วิจัย การวางแผนก่อนการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีดังนี้

4.1 คัดเลือกผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อลงเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยเลือกผู้ที่มีประสบการณ์และเคยทำงานภาคสนาม

4.2 สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับเป้าหมายและกรอบแนวคิดการวิจัย รวมทั้งรายละเอียดของแบบสอบถาม

4.3 ฝึกอบรมผู้ช่วยนักวิจัย รวมทั้งรายละเอียดของแบบสอบถาม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เตรียมการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 นำหนังสือแนะนำตัวและหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อทำวิทยานิพนธ์จากประธานกรรมการโครงการปริญญาเอก สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5.2 เตรียมทีมผู้ช่วยนักวิจัย 2 คน เพื่อช่วยทำหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลและเป็นผู้สังเกตการณ์ในระหว่างการสนทนากลุ่ม มีการทำความเข้าใจร่วมกันถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การบันทึกข้อมูล และรูปแบบการเก็บข้อมูล ตลอดจนสิ่งที่ต้องปฏิบัติในระหว่างการเก็บข้อมูล

5.3 การเตรียมชุมชน โดยก่อนที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจะเดินทางเข้าพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนเพื่อนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนของกลุ่มเป้าหมาย และลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งมีการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการพบปะชุมชนอย่างชัดเจน

5.4 การดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้นำการสนทนา (Moderator) ด้วยการตั้งประเด็นคำถามและกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สำหรับผู้ช่วยนักวิจัยทำการบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก การบันทึกเสียงโดยเทปบันทึกเสียง การสังเกต และการบันทึกภาพ ทั้งนี้ก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ผู้วิจัยต้องแนะนำตัวและทีมงาน ตลอดจนแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกครั้ง จากนั้นขออนุญาตบันทึกข้อมูลและถ่ายภาพ

5.5 การสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสำรวจข้อมูลโดยผู้ช่วยนักวิจัยและสมาชิกของชุมชน

6. การตรวจสอบและยืนยันข้อมูล

ในการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลด้วยการใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบถามของข้อมูล (Data Triangulation) โดยการควบคุมคุณภาพของการบันทึกข้อมูล ได้แก่ การใช้เทปบันทึกเสียง การจดบันทึกโดยผู้ช่วยนักวิจัยอีก 2 คน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล รวมทั้งการตรวจสอบข้อมูลทุกครั้งที่เกิดจากการสนทนากลุ่ม นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ที่เคยให้ข้อมูล เช่น กลุ่มผู้นำนักพัฒนาโดยการสัมภาษณ์ซ้ำ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา (Category) จากนั้นนำมาตั้งเคราะห์เป็นประเด็นร่วมหรือประเด็นหลัก (Theme) และอธิบายเนื้อหา (Text)

7.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติบรรยาย คือ 1) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2) การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการวิเคราะห์ระดับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 นี้ นำไปสร้างรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะที่ 2 ต่อไป

การวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 2 คือ เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนคู่ ต.ป่าสัก อ.จตุรพักตรพิมาน จ.ร้อยเอ็ด การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ เป็นการวิจัยเพื่อการวางแผนตามแนวทางการดำเนินการพัฒนาโดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งระยะนี้ผู้วิจัยปฏิบัติ ดังนี้ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน โดยเน้นจากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชนในระยะที่ 1 2) พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบหลังจากการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนแล้ว 3) กำหนดกิจกรรมในรูปแบบโดย

กิจกรรมเป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกันเพื่อคัดเลือกกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้น การวิจัยในระยะที่ 2 มีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างและผู้ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยสมาชิกของชุมชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ และสามารถเข้าร่วมทุกกิจกรรมตลอดโครงการ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทั้งสามี ภรรยา และบางกิจกรรม อาจจะมีลูกเข้าร่วมศึกษาเรียนรู้ด้วย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ชุมชนบ้านคอนตู จำนวน 22 ครอบครัว ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย นักวิชาการ นักพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน และผู้วิจัย กลุ่มตัวอย่างและผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

- 1.1 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ
- 1.2 เป็นผู้ที่ยินดีให้ความร่วมมือกับการวิจัย
- 1.3 เป็นผู้ที่มีเหตุผลและกล้าแสดงความคิดเห็น
- 1.4 มีลักษณะของการเป็นตัวแทนหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. เครื่องมือในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 2 มีดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างชิ้นเพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณาในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ นักวิชาการ นักพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัย ร่วมกัน วิพากษ์รูปแบบ

2.2 แบบประเมินเกี่ยวกับกิจกรรม/แผนงาน/โครงการที่ดำเนินงานในการพัฒนาชุมชน (ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย มีรายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข) เครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ โดยการจดบันทึกลงในแบบวิจารณ์และข้อเสนอแนะ และทำการบันทึกภาพและเสียงทุกเนื้อหา และทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจารณ์และข้อเสนอแนะจากการถอดข้อความ เพื่อนำมาเทียบเคียงกับบริบทของการวิจัยและปรับปรุงรูปแบบตามการวิจารณ์และข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือของการวิจัยในระยะที่ 2 เครื่องมือในการวิจัย คือ แนวทางการพัฒนาชุมชนที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างขึ้นเพื่อเป็นร่างในการพิจารณาในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาชุมชน จากนั้นผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังกล่าวข้างต้น เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์กลุ่มจากการวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความว่าอยู่ในตัวแปรใดที่ได้มาจากการวิจัยในระยะที่ 1 แล้วนำมาจัดกลุ่ม (Grouping) จากนั้นทำการสังเคราะห์กลุ่มจากการวิพากษ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอนดังนี้

4.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้เป็นแบบจำลองในการพิจารณา (ครั้งที่ 1)

4.2 นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมาระดมสมองเพื่อวิพากษ์รูปแบบที่สร้างขึ้นและให้คำแนะนำโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) โดยให้กลุ่มตัวอย่างและผู้ที่เกี่ยวข้องวิพากษ์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อร่วมกระบวนการระดมสมอง (Brain Storming)

4.3 ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นกลุ่มย่อยและร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยนำผลการเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) นำมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ (Brain Storming) จากนั้นนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.4 นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่กลุ่มตัวอย่าง (ครั้งที่ 2) ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) โดยมีแบบประเมินให้แต่ละคนประเมิน เครื่องมือในการวิจัยระยะที่

2 นี้ เป็นแบบประเมินในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำตอบจะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแสดงจุดยืนความรู้สึก ความคิดเห็นในลักษณะ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การให้คะแนน 5 4 3 2 1 ในคำถามเชิงบวก และ 1 2 3 4 5 ในคำถามเชิงลบ โดยค่า \bar{X} ตั้งแต่ 3.51 เป็นต้นไปเห็นว่าควรนำกิจกรรมนั้นๆ มาดำเนินการเพื่อนำไปทดลองใช้การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะที่ 3 ต่อไป

การวิจัยระยะที่ 3

การวิจัยในระยะที่ 3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 3 คือ เพื่อทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนคู่ ต.ป่าสัก อ.จตุรพักตรพิมาน จ.ร้อยเอ็ด ซึ่งการวิจัยในระยะที่ 3 นี้ได้มีการเปรียบเทียบระหว่างสภาพเดิมก่อนการพัฒนา กับสภาพที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินการพัฒนา มีรายละเอียด ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่าง คือ ชุมชนบ้านดอนคู่ จำนวน 22 ครอบครัวยุคที่ยินดีเข้าร่วมในการวิจัยปฏิบัติการและประเมินร่วมกับคนในชุมชน การประเมินผลลัพธ์มีทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

2. **ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย** ในการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบของการพัฒนา

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนคู่ มีกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 6 ตัวแปร ดังนี้

2.2.1 รายได้ครัวเรือน

2.2.2 รายจ่ายครัวเรือน

2.2.3 จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ

2.2.4 จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ

2.2.5 จำนวนเห็ดเพื่อการยังชีพ

2.2.6 จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อซื้อจากร้านค้า

3. เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถามก่อนการทดลอง (Pre-Test) และหลังการทดลอง (Post-Test) เป็นแบบสอบถามกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 6 ตัวแปร

เครื่องมือในการวิจัยมีรายละเอียด ดังภาคผนวก ค

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังกล่าวข้างต้น เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในข้อคำถาม อ่านเข้าใจง่าย ตรงประเด็น และถูกต้องตามหลักภาษา จนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

5. ขั้นตอนการทดลองในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 นี้ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design ซึ่งมีแบบแผนในการวิจัย ดังนี้

O_1X O_2

O_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

X แทน การทำการทดลอง

O_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 ก่อนดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้เป็นก่อนการทดลอง ใน 6 ตัวแปร คือ 1) รายได้ครัวเรือน 2) รายจ่ายครัวเรือน 3) จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ 4) จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ 5) จำนวนเห็ดเพื่อการยังชีพ 6) จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อซื้อจากร้านค้าโดยทำการทดสอบก่อน (Pre-test) กลุ่มตัวอย่างที่สนใจเข้าร่วมโครงการของชุมชนบ้านดอนคู่

5.2 ขณะดำเนินโครงการ ผู้วิจัยดำเนินการตามรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นและสังเกตอย่างมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจเข้าร่วมโครงการของชุมชนบ้านดอนคู่

5.3 หลังดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 6 ตัวแปร คือ 1) รายได้ครัวเรือน 2) รายจ่ายครัวเรือน 3) จำนวนพืชเพื่อการยังชีพ 4) จำนวนสัตว์เพื่อการยังชีพ

5) จำนวนเห็ดเพื่อการยังชีพ 6) จำนวนสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อซื้อจากร้านค้า ไว้เป็นข้อมูลหลังการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจเข้าร่วมโครงการของชุมชนบ้านดอนคู้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจัดหมวดหมู่และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเปรียบเทียบสภาพการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านเศรษฐกิจ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตามแบบวัดซ้ำ (MANOVA : Repeated Measures)